

Protokol o hodnocení kvalifikační práce

Název diplomové práce: Audiovizuální instalace Jizera

Práci předložil student: BcA. Sára HOHLOVÁ

Studijní obor a specializace: AU - specializace Interaktivní design / MgA.

Posudek oponenta práce

Práci hodnotil: Ing. Michal Klodner, Ph.D.

Práci hodnotil:

1. Cíl práce

Cílem bylo vytvořit audiovizuální konceptuální dílo s příběhem a myšlenkou ve formě audiovizuální instalace s prvky virtuální reality a videa

Formálně autorka naplňuje princip konceptuálního umění tím, že kombinuje instalační a performační formu, kdy intermediální instalaci odkazuje na ideu a příběh cesty. Fakticky výstup realizovala na vysoké úrovni zvládnutí vyjadřovacích prostředků imerzivní projekce s obrazy virtuální reality navštívených míst, nalezených objektů, plastiky, hudby a světelné interaktivity.

2. Stručný komentář hodnotitele

Práce Sary Hohlové spojuje dvě hlavní umělecké formy. Jednou z nich je performativní umělecký výzkum a druhou je intermediální instalace ve výstavním prostoru. Materiál, sebraný během cesty, je součástí instalační formy, která kombinuje pohyblivý obraz, zvuk, objekty a světelnou interaktivitu.

Terénní výzkum nebo také performativní procházka jako umělecká forma se objevuje v poslední době více i v ČR a jto je dobré znamení¹. Autorka instalace Jizera odkazuje na svoje putování podél řeky Jizery od jejího ústí až k prameni. Čeho si při cestě všimá, je vícevrstevnatá zkušenost zahrnující tělesný prožitek, zaznamenaný jako tepová frekvence, neživé přírodniny i rostliny a stromy, které buď fyzicky sbírá nebo sféricky snímkuje pro vytvoření trojrozměrných modelů. Jejím objektem zájmu se stává i kulturní historie míst, spolu s pohledem na lidskou činnost, resp. pozůstatky lidské činnosti a jejích odvrácených stránek. Řeka v jejím podání není romanticky idealizovaným obrazem přírody. Mezi květinami a mechy uvidíme i mrtvé stromy, vyschlé koryto, odpadky, zaniklou kulturu. Obrazy jsou doprovázeny ambientně-dronovou hudbou s jemnými reakcemi na obrazová témata, např. folklorními motivy.

Instalace má odvážnou a pokročilou technickou realizaci. Projekce je tvořena na třech stěnách třemi kanály vrstvených obrazů trojrozměrných modelů a bodových sítí vytvořených ze stovek fotografií postupy fotogrammetrie. Není použit videozáznam a to umožňuje pracovat s vyšším rozsahem barevné hloubky, kontrastu a kompozice modelů, vystupujících ze tmy, než by poskytovalo video s vysokou úrovní jasu po celé ploše. Rovněž tak je možné vrstvit fotorealistické vykreslení s abstraktními strukturami bodových sítí. Je zřejmé, jak náročné je takto obrazový materiál pořídít, softwarově zpracovat a nakonec celek zkomponovat do tří kanálů ve vzájemném souladu. Mnohdy se může ukázat nepoužitelnost modelu, což nelze na místě předvídat. Uvnitř projekčního prostoru je z písku, kamenů a světelných objektů vytvořena soustava jezírek evokující koryto řeky, dotvářející projekci v imerzivní instalační celek. Zde je zakomponován princip interaktivity, kdy přiblížení návštěvníků ke každému ze čtyř jezírek aktivuje světelnou reakci, pulzování ve zpomaleném rytmu nahrané tepové frekvence. Snímání prostoru je realizováno senzory Kinect a řízeno softwarem Touch Designer. Autorka při prezentaci za účelem oponentury zmínila, že pod kameny a pískem řeky je poměrně složitý systém různých druhů kabelů. To doplňují jako určitý zkoumavější pohled na techniku realizace.

Sára Hohlová k instalační prezentaci zvolila galerii (A)VOID v kurátorském programu Ivo Slavíka. Jelikož se v galeriích instalace pohyblivého obrazu provádějí v zastíněných prostorech typu black-box, tedy často účelově využitých proluk mimo hlavní prostor, skrytých a obestavených panely, závěsy apod., s ničím takovým se v tomto případě nesetkáme. (A)VOID ve zdi Vltavské náplavky blízko budovy Mánes poskytl instalaci skvělý potenciál místa jednak prostorově vhodného pro tříkanálovou projekci typu cave a zejména jednou stěnou otevřeného do živého veřejného prostoru náplavky, za přijatelnou cenu, že instalace byla v provozu pouze ve večerních a nočních hodinách. Ovšem úžasné vizuální působení jak obrazově zvenku, skrze obrovské kruhové sklo, tak uvnitř v přímém sférickém a interaktivním kontaktu, využilo tyto možnosti dokonale. Prostorová kompozice, vizuální sladění jednotlivých prvků i senzorického působení včetně dotyku, vše v citlivě kultivovaném provedení bez rušivých elementů. Komplexní technologické řešení zcela ustoupilo do pozadí, aby vnímání návštěvníků zprostředkovalo vlastní zkušenost putování k prameni řeky.

Je třeba poznamenat, že takto pokročilá forma (inter)mediálního umění se na české scéně objevuje málokdy, přitom je kultivovaně zvládnutá, technologie zde není tematizována a nenápadně ustupuje vizualitě sdělení. Také spolupráce na jednotlivých složkách je uchopena s jistotou a citem. Ačkoliv používá pohyblivý obraz, hudbu a interaktivitu, nenechává se svést jejich digitálními možnostmi a vytváří křehké, jakoby zamrzlé napětí celkového působení, kterým uvádí návštěvníky do krajiny svého příběhu. Z textové části diplomní práce je patrné, že konzistentně rozvíjí témata a souvislosti svých předchozích projektů s výrazným rukopisem ve využívání médií.

Z kritických otázek však samozřejmě vyvstává, jaké množství technologie a umělých materiálů používáme k medializaci environmentálních obrazů a sdělení. Umělci terénním výzkumem také mnohdy přinášejí návrhy sociálních a environmentálních řešení pro dané lokality. Na to v českém kontextu obecně budeme muset ještě počkat a i pro autorku je to spíše otázkou jejího dalšího směřování. Za úvahu stojí výstavní realizace této instalace ve větší galerii v kurátorském propojení s dalšími umělci. Podle toho, jaký by byl takový kurátorský záměr, by bylo možné rozvinout další významy. Prakticky lze snad jen doporučit použití čtyřkanálového zvuku pro lepší pokrytí prostoru instalace.

¹ Ze studentských projektů lze zmínit dvojici Iva Polanecká a Martin Marek z Time-based media FUD UJEP.

3. Vyjádření o plagiátorství

Dílo považuji za originální

4. Navrhovaná známka a případný komentář

výborně

Datum: 16. 5. 2024

Podpis: Ing. Michal Klodner, Ph.D.

Tisk oboustranný